

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ у сфері професійного навчання

ACADEMIC INTEGRITY

Вимоги щодо академічної доброчесності у сфері професійного навчання **встановлено**

Законом України
«Про академічну доброчесність»

Положенням про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад

(постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 106)

Вимогами до змісту і структури програм підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад

(наказ НАДС від 02.11.2022 № 107-22, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.11.2022 за № 1434/38770)

Та враховано

у Переліку індикаторів оцінювання якості підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад

(рішення Координаційної ради з питань професійного навчання при НАДС від 20.06.2024)

Закон України «Про академічну добросесність»

Прийнято 18.12.2025

Опубліковано 31.01.2026

Вводиться в дію через 6 місяців з дня
опублікування

Цим Законом

1

Запроваджено
чіткі інструменти забезпечення
академічної добросесності

2

Поширено
на всі рівні освіти єдині правила
академічної добросесності

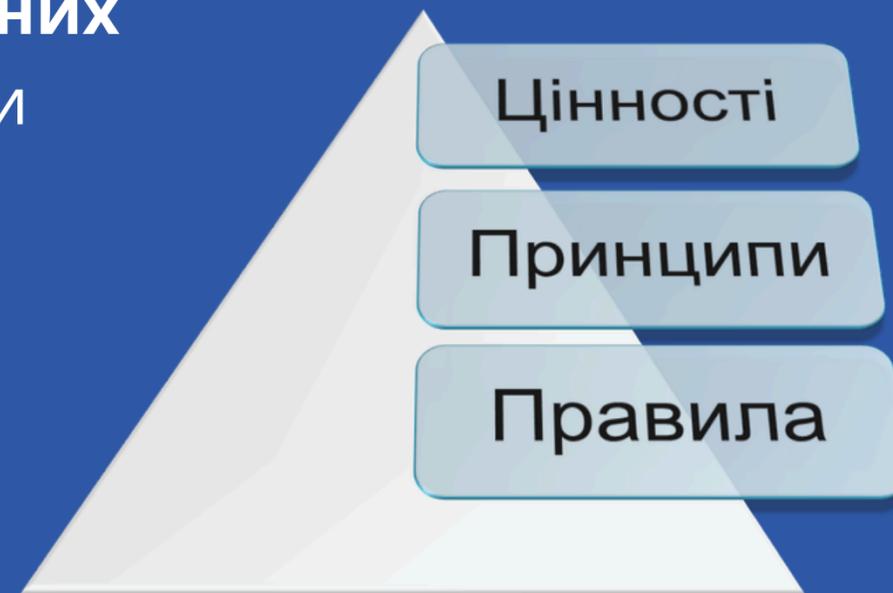
3

Враховано
європейські стандарти академічної
добросесності

ACADEMIC INTEGRITY

Що таке академічна доброчесність?

Це сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності

Хто є суб'єктами академічної діяльності? На кого поширюється дія Закону?

- Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені
- Здобувачі освіти, вступники
- Учасники та організатори конкурсів
- Експерти у сфері освіти і науки
- Суб'єкти освітньої діяльності
- Суб'єкти наукової діяльності

На яку діяльність у сфері професійного навчання поширюється дія Закону?

- ❑ **Діяльність викладачів**
(наукова, науково-педагогічна, педагогічна, викладацька)
- ❑ **Навчальна діяльність**
здобувачів освіти
- ❑ **Освітня діяльність**
закладів освіти, наукових установ
- ❑ **Креативні та оцінювальні види діяльності**
(створення, виконання та оцінювання проєктів; створення, рецензування, наукове редагування академічних творів; наукова експертиза)
- ❑ **Вступні випробування**
у закладах освіти
- ❑ **Заходи змагального характеру**
(конкурси, олімпіади тощо)
- ❑ **Процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти**

Якими є БАЗОВІ ЦІННОСТІ академічної добročесності?

Стаття 4 Закону

1 ЧЕСНІСТЬ
перед собою та іншими
особами

2 СПРАВЕДЛИВІСТЬ
у ставленні один до одного

3 ДОВІРА
до результатів академічної
діяльності інших осіб

4 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
суб'єктів академічної
діяльності

5 ПОВАГА
до честі і гідності,
цінування різноманіття
думок, повага до прав
інтелектуальної власності

6 СТІЙКІСТЬ
у добročесному
провадженні академічної
діяльності

7 РІШУЧІСТЬ
у формуванні та утвердженні
культури академічної добročесності, сміливість у її захисті

ACADEMIC INTEGRITY

Якими є ПРИНЦИПИ академічної доброчесності?

1

Пріоритетність

забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення

2

Відкритість

інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за НИХ

3

Нетерпимість

(нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності

4

Повага

до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності

5

Уникнення

конфлікту інтересів

Стаття 4 Закону

Якими є ОСНОВНІ ПРАВИЛА академічної доброчесності?

1

У педагогічній, науково-педагогічній, викладацькій діяльності ВАЖЛИВО

- Ставитися з повагою до здобувачів освіти
- Використовувати надійні та достовірні дані, що базуються на результатах досліджень, відображають сучасний стан знань
- Чітко окреслювати очікувані результати навчання
- Встановлювати зрозумілі вимоги до виконання завдань
- Застосовувати прозору систему оцінювання з чіткими оприлюдненими критеріями
- Доброчесно оцінювати навчальні роботи
- Стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності
- Реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності

Стаття 5 Закону

2

У навчальній діяльності здобувачів освіти **ВАЖЛИВО**

- **Виконувати** завдання самостійно (крім випадків, коли завдання передбачає участь декількох осіб, використання допоміжних матеріалів)
- **У разі використання** результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора зазначати відповідне посилання

Якщо учасник професійного навчання створюватиме академічний твір (кваліфікаційну/курсову роботу, наукову статтю тощо)

1. **Цей твір повинен містити** достовірну інформацію та не має містити сфабрикованої чи сфальсифікованої автором інформації
2. **Мають бути** посилання на джерела інформації та/або інших авторів.
3. **Якщо використано** об'єкт, згенерований ШІ, автор повинен зазначити про це в творі
4. **Зазначаються** автор(и) твору та інші особи, які брали участь у роботі над ним (надання рекомендацій, консультування, редагування, оформлення, виконання експериментів, розрахунків, перекладу тощо)

Статті 7, 8 Закону

3

Під час оцінювання результатів будь-яких видів академічної діяльності **ВАЖЛИВО**

- **Дотримуватися** визначених у Законі цінностей, принципів і правил академічної доброчесності
- **Оцінювати** відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог, процедур, чітких і зрозумілих критеріїв
- **Використовувати** методи та інструменти оцінювання, орієнтовані на мету оцінювання
- **НЕ створювати** для окремої особи (групи осіб) переваг чи перешкод (крім додаткової підтримки для осіб з особливими освітніми потребами)
- **Уникати** конфлікту інтересів
- **Оцінювати** без упередження або дискримінації
- **НЕ оцінювати** людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг

4

В експертній діяльності ВАЖЛИВО

(наприклад, у межах процедур забезпечення якості освіти, державного нагляду (контролю) у сфері освіти, проведення конкурсів, рецензування академічних творів)

- **Дотримуватися** цінностей, принципів і правил академічної доброчесності
- **Визначити** внутрішніми актами політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності в експертній діяльності
- **Враховувати**, що особа не може брати участь у процедурах зовнішнього забезпечення якості освіти щодо закладу освіти, в яких вона працювала чи здобувала освіту (протягом 3 років після звільнення/відрахування)

5

Під час організації і проведення конкурсів, інших заходів змагального характеру у сфері освіти і науки **ВАЖЛИВО**

- **Чітко** визначити категорії осіб/ суб'єктів, які можуть брати участь у конкурсі
- **Створити** рівні умови для всіх учасників конкурсу на всіх етапах його проведення
- **Визначити**, заздалегідь оприлюднити чіткі і зрозумілі правила проведення конкурсу та забезпечити їх безумовне дотримання
- **У правилах** проведення конкурсу визначити вимоги щодо дотримання академічної доброчесності, заходи реагування на порушення академічної доброчесності
- **Учасник** конкурсу виконує завдання самостійно, демонструє результати виключно власної діяльності

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ академічної доброчесності

Створення

системи забезпечення
академічної
доброчесності в
закладі освіти,
науковій установі

Забезпечення дотримання

академічної
доброчесності
здобувачами освіти

Врахування

академічної
доброчесності в
менеджменті

Система забезпечення академічної доброчесності в закладах освіти, наукових установах

1

Внутрішня політика

щодо формування,
забезпечення та
популяризації
академічної
доброчесності

2

Вимоги

до створення,
оприлюднення,
виконання та
оцінювання
академічних творів,
навчальних робіт у
частині забезпечення
академічної
доброчесності

3

Заходи,

спрямовані на
формування та
утвердження
культури академічної
доброчесності

4

Порядок

формування,
повноваження та
відповідальність
уповноважених
органів

5

Повноваження

та відповідальність
уповноважених осіб

6

Процедура

розгляду
повідомлень про
порушення
академічної
доброчесності

Стаття 12 Закону

7

Заклади освіти, наукові установи зобов'язані **оприлюднювати на своїх вебсайтах** (у разі їх відсутності - на вебсайтах своїх засновників) **внутрішні акти**, що визначають політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності

Як забезпечити академічну доброчесність здобувачів освіти?

Заклади освіти, наукові установи

- **проводять** навчання з академічної доброчесності
- **вживають** заходів для недопущення надмірного навчального навантаження здобувачів освіти
- **забезпечують** відповідність обсягу і рівня складності завдань для самостійної роботи часу, відведеному навчальним планом на її виконання

Стаття 13 Закону

**Кожен педагогічний,
науково-педагогічний,
науковий працівник**
зобов'язаний формувати та
утверджувати культуру академічної
доброчесності

Академічна доброчесність в менеджменті

Керівництво забезпечує

систематичний **контроль за ефективністю (дієвістю)** функціонування системи забезпечення академічної доброчесності в закладі освіти, науковій установі

Посаду керівника

закладу освіти, наукової установи **не може обіймати** особа, стосовно якої було **встановлено факт порушення академічної доброчесності** (відчуження авторства, академічний плагіат, приписування авторства) , - протягом 10 років з дня встановлення такого факту

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ за порушення академічної добросовісності

Що вважається порушенням академічної доброчесності?

Це дія чи **бездіяльність** суб'єкта академічної діяльності, передбачена Законом України «Про академічну доброчесність» або спеціальними законами

Ознаки порушення академічної доброчесності

- обман
- несправедливість
- бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків
- привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи

Важливо!

Існує презумпція академічної доброчесності

Факт порушення академічної доброчесності **має бути встановлено** відповідно до процедур, визначених Законом України «Про академічну доброчесність» та/або внутрішнім актом

Цей факт встановлює

- уповноважений орган
- уповноважена особа

уповноважуються закладом освіти, науковою установою **розглядати** повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або **застосовувати** заходи реагування на порушення академічної доброчесності

Стаття 17 Закону

Види порушень академічної доброчесності

Стаття 18 Закону

Фабрикація

Фальсифікація

Недоброчесне оцінювання

Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом

Несамостійне виконання завдання

Відчуження авторства

Самоплагіат

Недозволена допомога

Академічний саботаж

Схиляння до порушення академічної доброчесності

Академічний плагіат

Приписування авторства

Інституційні порушення академічної доброчесності

(наприклад, заклад освіти не розбудовує систему забезпечення академічної доброчесності; безпідставно залишає без розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності)

ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ на порушення академічної доброчесності

1

**Виховні
заходи**

Стаття 19 Закону

2

Притягнення

до академічної
та/або
дисциплінарної
відповідальності
(догана,
звільнення)

3

Реагування

на порушення
академічної
доброчесності
при проведенні
конкурсів

4

**Інституційні заходи
реагування**

(наприклад, відмова в акредитації
освітньої програми, скасування рішення
про акредитацію освітньої програми,
притягнення до дисциплінарної
відповідальності керівника закладу
освіти, наукової установи)

ЯКІ САНКЦІЇ МОЖУТЬ БУТИ ЗАСТОСОВАНІ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО, НАУКОВОГО ПРАЦІВНИКА, ВЧЕНОГО?

У МЕЖАХ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

На строк від 1 до 3 років

- **Виключення** зі складу вченої ради
- **Позбавлення** права участі в атестації здобувачів вищої освіти
- **Позбавлення** права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності
- **Позбавлення** права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти

- **Заборона** претендувати на присвоєння педагогічного (вченого) звання
- **Позбавлення** ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, наукового ступеня, вченого звання, педагогічного звання, кваліфікаційної категорії, нагород, відзнак

У МЕЖАХ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- Догана
- Звільнення із закладу освіти, наукової установи

Стаття 22 Закону

ЯКІ САНКЦІЇ МОЖУТЬ БУТИ ЗАСТОСОВАНІ ДО ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ?

ВИХОВНІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ

- **відвідування** тематичних занять з академічної доброчесності та/або академічного письма
- **усне/письмове** попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності
- **повторне** виконання завдання

Стаття 22 Закону

В МЕЖАХ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- **повторне** проходження (виконання) освітнього компонента освітньої програми
- **повторне** проходження оцінювання
- **позбавлення** права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності (на строк від 1 до 3 років)
- **відрахування** з числа осіб, які здобувають освіту за державним/регіональним замовленням
- **позбавлення** пільг з оплати навчання (на строк від 1 до 3 років)
- **позбавлення** академічної стипендії (на строк до 1 навчального року)
- **відрахування** (крім осіб з особливими освітніми потребами)
- **позбавлення** ступеня вищої освіти

ПОВІДОМЛЕННЯ про порушення академічної доброчесності

Хто може повідомити?

Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого учасником освітнього процесу, вченим, вступником, учасником, членом журі, членом організаційного комітету конкурсу

В якій формі повідомляти?

Письмово

(у паперовій або електронній формі)

За якої умови повідомлення підлягає розгляду?

Якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності, які можуть бути **перевірені**

Стаття 37 Закону

Кого повідомити?

- Уповноважений орган (уповноважену особу) в закладі освіти, науковій установі
або
- Керівника закладу освіти, наукової установи, організатора конкурсу

Якщо йдеться про порушення академічної доброчесності керівником закладу освіти, наукової установи, повідомляється

- Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
(стосовно керівника закладу вищої освіти, наукової установи)
- Відповідний територіальний орган центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти
(стосовно керівника іншого закладу освіти)

Який строк розгляду повідомлення?

Не більше 6 місяців
з дня реєстрації повідомлення

Статті 37, 39 Закону

**Академічна
доброчесність**

**Якість професійного
навчання**

Дія Закону України «Про академічну доброчесність» поширюється на **процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти**

Система забезпечення академічної доброчесності є складовою **внутрішньої системи забезпечення якості освіти**

Статті 2, 12 Закону

Закон встановлює низку
**ВИМОГ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ З ПРОФЕСІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

(рівного доступу до навчання, освітнього процесу, результатів навчання, управління якістю), зокрема:

**ЯК ЦЕ ВПЛИВАЄ НА
ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ
ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ?**

- **Повага** до здобувачів освіти, відсутність упередження або дискримінації
- Зміст освіти, що базується на **надійних та достовірних** даних
- Чітко окреслені **очікувані результати** навчання
- **Зрозумілі вимоги** до виконання завдань, прозора система оцінювання
- Вимога щодо **самостійного** виконання завдань здобувачами освіти
- Формування навчальних завдань, що сприяють **творчому** підходу до їх виконання
- Уникнення завдань для здобувачів освіти, що полягають у **відтворенні** загальнодоступної інформації

Система професійного навчання створена для задоволення **потреб** державних органів та органів місцевого самоврядування у **високопрофесійних фахівцях.**

Для них актуальні:

- **поглиблені** знання у сфері професійної діяльності
- уміння та навички для розв'язання **складних** задач
- **уміння** для знаходження **творчих** рішень
- здатність до вироблення та ухвалення рішень у **непередбачуваних** робочих контекстах

Оригінальність у змісті програм навчання

Творчість у викладанні та навчанні

Критична оцінка джерел інформації

Прозорі конкурси

Вистеження якості навчання

Формування цінностей, заснованих на довірі, чесності, справедливості

Академічна доброчесність у сфері професійного навчання - це ...

Не відтворення інформації, а формування необхідних знань, умінь, навичок

Повага до іншого

- до того, хто викладає/навчається
- до того, чиї напрацювання використані (від офіційних даних до авторських ідей)
- до того, хто затверджує/погоджує програми навчання, здійснює їх експертизу

Цікаве та результативне навчання, яке рекомендують ІНШИМ